

TIJDSCHRIFT VOOR YARDEN-RELATIES 1-2008

YARDENMAGAZINE

'Ik wil een mooie tekst
op een mooie steen'

Voor kinderen hoort de dood bij het leven

PAGINA 10

Cabaretier Kees Torn relateert de dood

PAGINA 20

Unieke uitvaart: op de bakfiets

PAGINA 24

YARDEN
ledere uitvaart uniek

Carolien Drijfhout (23) is redacteur bij een uitgever en heeft een relatie met Matthys.

'Ik vind begraven natuurlijker'

Denk je wel eens na over je eigen sterfelijkheid?

'Nou, niet doorgaans. Als er iemand in je nabije omgeving deze wereld verlaat, sta je automatisch even stil bij je eigen leven. Je ziet ook in de rest van de wereld dat mensen bij bosjes doodgaan, door oorlogen, door armoede. Maar doordat we hier in een redelijk veilige omgeving leven, blijft dat toch een ver-van-mijn-bed-show.'

Als je jong bent denk je gewoon niet aan de dood?

'Af en toe besef je wel dat het ieder moment gebeurd kan zijn. Tijdens een trektocht door zuidelijk Afrika verdrong een vriend tijdens het raften bij de Victoria Falls. Dat had een grote impact op mij. Zo drink je nog gezellig samen een biertje en een paar uur later is hij er niet meer. Ook al ben je in de bloei van je leven, het kan dus zo gebeurd zijn. Dat is soms wel eng. Want je wilt nog zoveel. Jonge mensen, of eigenlijk de meeste mensen, zijn nu eenmaal liever bezig met leven dan met de dood.'

Heb je wel eens nagedacht over hoe jouw uitvaart eruit moet zien?

'Ik wil in ieder geval begraven worden. Ik vind het een fijn idee dat er iets tastbaars overblijft, een graf waar mensen me kunnen bezoeken en gedenken, een plek waar ik lig. Met een mooie tekst op een mooie steen. Daarbij vind ik het natuurlijker. Waarom je lichaam verbranden? Stof waren we en stof worden we weer. Dat vind ik een fijner idee dan cremieren. Ik zou het mooi vinden als tijdens de uitvaart mijn familie en vrienden de muziek spelen die bij mijn leven hoorde. Mensen mooi gekleed, bloemen, muziek. En niet alleen de nadruk op droefenis, maar vooral dat ze de mooie en goede dingen van mij herinneren. Met een lach.'

Voor de nabestaanden is het handig en prettig om op de hoogte te zijn van de uitvaartwensen. Leg deze daarom vast in 'Mijn Uitvaartwensen' (zie pagina 32 in dit magazine).

Wil jij ook aan het woord komen in deze rubriek? Wij zijn benieuwd naar jouw verhaal!

Je gaat op de foto en krijgt hiervan een mooie afdruk. Meld je aan bij de redactie: magazine@yarden.nl

6 >

16 >

24 >

Yarden Magazine
nummer 1, 2008

6 > Maatwerk
'De uitvaartverzorgers heeft de uitvaart echt perfect geregeld'

4 > Nieuws

10 > Forum
'Kinderen beseffen dat de dood bij het leven hoort'

13 > Column
Maran Reese

16 > Een jaar later
'Nu is mijn huis weer mijn thuis'

18 > Informatief
Euthanasie en palliatieve sedatie

19 > Vraagbaak

20 > Inspirerend
Cabaretier Kees Torn

24 > Iedere uitvaart uniek
Op de bakfiets

26 > Yarden Vereniging
Praat mee over verenigingsthema's

30 > Puzzel

31 > Colofon en antwoordkaart

32 > Mijn uitvaartwensen

Vol overtuiging

In 2006 reageerde ik op een oproep in dit magazine waarmee Yarden Vereniging nieuwe hoofdbestuurders zocht. In november 2006 koos de ledenraad mij in het hoofdbestuur. Voor de nieuwe verkiezingen in 2007 stelde het bestuur mij kandidaat voor de functie van voorzitter. Ik was blij te constateren dat de ledenraad die kandidatuur unaniem overnam. De bestuursfunctie bij Yarden ben ik vol energie begonnen, omdat ik bij deze organisatie een maatschappelijke relevantie vind die uniek en waardevol is. Yarden is een boeiende organisatie waarin bewustwording, voorlichting en financiering van de uitvaart, alsmede het verzorgen van de uitvaart, op een unieke wijze samenkomen. Yarden hecht dus veel waarde aan bewustwording en geeft informatie over alle aspecten van een uitvaart. Daarmee krijgt u de kans bewuste keuzes te maken om te komen tot een uitvaart die laat zien wie en wat u was tijdens uw leven: een uniek persoon.

Yarden Vereniging werkt met vrijwilligers. De activiteitencommissies in de regio organiseren bijeenkomsten met diverse thema's als onderwerp; u vindt aankondigingen in dit magazine. De Yarden-uitvaartconsulent is een goed opgeleide vrijwilliger en komt op verzoek bij u thuis om uw wensen door te nemen en eventueel te helpen bij het invullen van het boekje 'Mijn Uitvaartwensen'. Het aanvragen van een bezoek van een uitvaartconsulent is eenvoudig: vul de bon op de laatste pagina in of surf naar onze website www.yarden.nl voor een digitale aanvraag.

Het is die eenheid van voorlichting, verzekering en verzorging die mij tot de conclusie bracht dat ik vol energie deze vrijwilligersfunctie van hoofdbestuurder wilde aangaan.

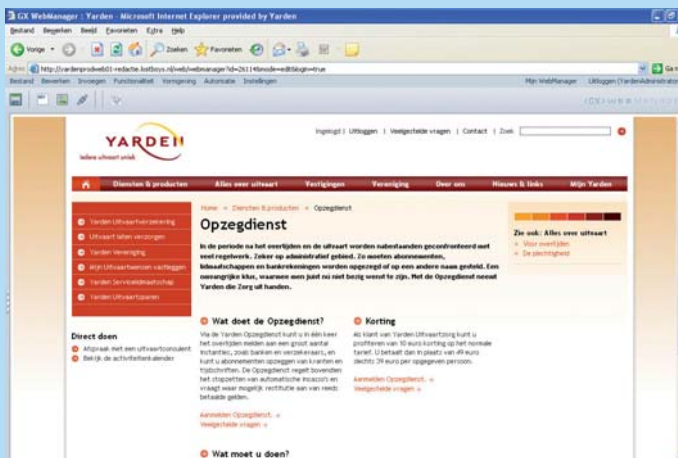
Ik wens u voor 2008 een goed jaar toe, gelardeerd met goede keuzes.

H.L. Tiesinga
Voorzitter Yarden Vereniging

Nieuw: Yarden Opzegdienst

Yarden biedt sinds kort een nieuwe dienst aan: de Yarden Opzegdienst. Via de Opzegdienst kunt u in één keer het overlijden melden aan een groot aantal instanties, zoals banken en verzekeraars, en abonnementen opzeggen van kranten en tijdschriften. De Opzegdienst regelt bovendien het stopzetten van automatische incasso's en vraagt waar mogelijk restitutie aan van reeds betaalde gelden.

Met de Opzegdienst neemt Yarden u al dit administratieve regelwerk uit handen. Het enige dat u hoeft te doen: u geeft eenmalig via een eenvoudig systeem online de gegevens van de overledene door. Daarnaast selecteert u de betreffende instanties die het overlijden in de administratie moeten verwerken. Tot een half jaar na het overlijden kunt u de mutaties nog doorgeven. Yarden Opzegdienst doet de rest.

Korting

Als klant van Yarden Uitvaartzorg kunt u profiteren van € 10 korting op het normale tarief. U betaalt dan in plaats van € 49 slechts € 39 per opgegeven persoon.

Kijk voor meer informatie op www.yarden.nl onder 'Diensten en producten'; 'Opzegdienst'.

Symposium 'Zorg om

Op zaterdag 29 maart vindt in Yarden Crematorium Groningen het symposium 'Zorg om elkaar' plaats. Het symposium is een initiatief van de regio's Friesland, Groningen, Drenthe en Flevoland van Yarden Vereniging. Onder het mom 'dat maakt iedereen mee' worden diverse workshops georganiseerd met thema's van zowel vóór, tijdens als na het overlijden. Het symposium wordt ingeleid door prof. dr. M. Keirse, klinisch psycholoog en deskundige op het gebied van rouw en verliesverwerking. Hij zal tevens een van de workshops leiden.

Het symposium duurt van 10.00 uur tot 16.00 uur.

De diverse workshops zijn:

- Rouwverwerking, verlies van een partner.
- Nazorg en rituelen.
- Informatievoorziening rondom de uitvaart.
- Multiculturele samenleving en rouw.
- Kinderen en rouw.

elkaar'

Belangstellenden kunnen twee verschillende workshops bijwonen. U kunt zich tot en met zondag 23 maart 2008 aanmelden via het speciale e-mailadres symposium@yarden.nl. Geef bij aanmelding uw naam (en eventueel namens welke organisatie u aanwezig bent), adres met woonplaats door, en drie workshops van uw voorkeur. Iedere belangstellende ontvangt dan een uitnodiging met de indeling van de te volgen workshops. Aanmelding is verplicht gezien het maximaal aantal deelnemers per workshop. Deelname is gratis en voor een lunchbuffet wordt gezorgd. Ook kunt u meer informatie verkrijgen bij diverse kraampjes van aanverwante verenigingen, stichtingen en organisaties die tijdens het symposium aanwezig zijn.

Kijk voor meer informatie op www.yarden.nl, of neem contact op met Astrid Lievense, relatiemanager Yarden Vereniging, telefoonnummer 088 927 3272.

Premiestorting koopsom fiscaal aantrekkelijk

U heeft bij ons een uitvaartverzekering afgesloten waardoor u verzekerd bent voor uw uitvaart. U betaalt de premie maandelijks of per jaar. U kunt ook een eenmalige premiestorting doen (een zogenaamde koopsom). En dat is dit jaar wel heel interessant, want de fiscus betaalt meestal mee (bij een belastingclausule)! De premiestorting is dan namelijk fiscaal aftrekbaar als het bedrag boven een bepaalde drempel uitkomt. Omdat deze drempel in 2008 erg laag is, haalt u dit al snel. Kijk voor nadere details op www.belastingdienst.nl.

Tot 31 december 2008

In 2008 betaalt de Belastingdienst voor het laatst mee aan uw verzekering. Vanaf 2009 zal de aftrek voor buitengewone lasten, zoals uitgaven die samenhangen met overlijden, worden afgeschaft. Er komt hier een nieuwe regeling voor in de plaats. Hoe deze regeling er precies uit zal zien is nog niet bekend, maar de nieuwe regeling zal beperkter zijn dan de huidige fiscale aftrekregeling en voor uw portemonnee dus een stuk minder gunstig.

Yarden start nieuwe campagne

U zit lekker op de bank tv te kijken en opeens ziet u Yarden, uw uitvaartorganisatie, in het reclameblok voorbij komen! Of u leest de krant en ziet daar een advertentie van Yarden in staan. Het kan de komende tijd zo maar gebeuren, want Yarden start vanaf maart met een grote reclamecampagne. We willen hiermee met name de bekendheid van Yarden als uitvaartorganisatie verhogen en duidelijk maken waar we voor staan: iedere uitvaart uniek. Immers, als geen ander weten wij dat ieder mens anders is en dat daarmee ook zijn of haar uitvaart een unieke gebeurtenis is. Persoonlijke uitvaartwensen staan voor ons dan ook centraal, want deze bepalen hoe de uitvaart uitgevoerd dient te worden. De reclamecampagne roept daarom op om uw persoonlijke uitvaartwensen vast te leggen. De campagne zal gedurende het hele voorjaar lopen via tv, advertenties, mailings en op www.yarden.nl.

Kijk ook op pagina 15 voor meer informatie over deze campagne.

'Ik wil er niet over nadenken'

Toen de vrouw van Johan de Leeuw vorig jaar overleed, wist hij een ding zeker: André van den Burg, uitvaartverzorger bij Yarden, moest de uitvaart regelen. Dat was geen enkel probleem, ook al was de familie De Leeuw niet via Yarden verzekerd. 'André ligt me gewoon, het is een keurige, nette vent. En hij heeft de uitvaart echt perfect geregeld.'

De tranen schieten Johan de Leeuw weer eventjes in de ogen. Acht maanden geleden moest de 71-jarige Kampenaar zijn vrouw Alie begraven. Een rottijd. Zoals ook de eerste kerst zonder zijn geliefde vrouw. 'Toen heb ik het echt beroerd gehad, dat mag je best weten. Het was eenzaam, alsof alles wegvalt. We hadden altijd een kerstavond met de kinderen en kleinkinderen hier. Dat vond mijn vrouw prachtig. En dat was weg. Het is weg. Misschien moest ieder-

een wel wennen aan de nieuwe situatie. Maar als ik gezond blijf, dan doe ik het volgend jaar anders. Dan moeten we weer wat gaan doen met de familie. Want zo'n kerst als afgelopen jaar, dat gebeurt me niet meer.'

Vrede

Een goede gezondheid liet Alie al jaren in de steek. De auto-immuunziekte SLE, reuma en hartfalen zorgden ervoor dat ze in een rolstoel door het leven moest.

Tussen de oren zat het nog goed, maar het lichaam weigerde steeds meer mee te werken. 'Je lijdt net zo hard mee', heeft Johan ondervonden. 'Vooral fysiek. Als ze per ongeluk weer uit de rolstoel was gevallen, moest ik haar oprapen, met als gevolg dat ik met rugproblemen naar de fysiotherapeut moest. Nu, een aantal maanden na haar overlijden, gaat het met mijn rug weer beter. Johan Cruijff zei het al: "Ieder nadeel heeft zijn voordeel". Maar ja, ieder voordeel heeft ook zijn nadeel. Liever had ik Alie nog in goede gezondheid bij me gehad.' Desondanks krijgt Johan wel steeds meer vrede met de dood van zijn vrouw. Zeker als hij eraan denkt wat haar nog te wachten stond en dat een >

'In zo'n periode is het lastig om je koppie erbij te houden. Bij André weet je gewoon dat het allemaal goed komt. Hij heeft me echt zo enorm geholpen. Niets dan lof'

'Alie heeft een afscheid gekregen dat ze ook had verdiend'

verdere lijdensweg haar nu bespaard is gebleven. 'Dan denk ik, het is wel goed zo. Dat vond ze op het laatst zelf ook. Ze heeft echt jaren geknokt, want dat was ze, een echte knokker. Maar op een gegeven moment houdt dat een keertje op. Het lichaam was op.'

Direct na haar overlijden besloot Johan André van den Burg te bellen, uitvaartverzorger bij Yarden. Waarom? 'Hij had al eerder begrafenissen binnen onze familiekring geregeld. Hij maakte toen telkens een prima indruk op mij. André ligt mij gewoon. Dat vind ik belangrijk.' Dat de familie De Leeuw niet verzekerd was bij Yarden was geen enkel probleem.

'Ook dat heeft André prima geregeld. Weet je, het is in zo'n periode lastig om je koppie erbij te houden. Bij André weet je gewoon dat eraan gewerkt wordt en dat het allemaal ook gewoon goed komt. Hij heeft me echt zo enorm geholpen, me ondersteund en de actie ondernomen die gewenst was. Het was perfect. Zowel voor, tijdens als na de uitvaart heeft hij ervoor gezorgd dat alles liep zoals het moest. Hij dacht aan zaken, waar je zelf niet eens aan denkt. Niets dan lof.'

Tussen de witte rozen

Samen met zijn vrouw Alie had Johan het wel eens over de uitvaartwensen

gehad. Ze wilde er absoluut mooi bij liggen, in een mooie witte kist, met witte rozen. En tijdens het afscheid nemen wilde ze tussen de witte rozen liggen. 'Het was haar lievelingsbloem. Weet je, toen ze in de kist lag leek ze wel tien jaar jonger dan toen ze nog leefde. Snap jij het? Ja, ze lag er echt prachtig bij.' Hoewel alles prima verliep, vond Johan het wel jammer dat in de aula geen soep geserveerd mocht worden. Hij had de nabestaanden graag een kop soep aangeboden. 'Maar dat mag niet in de aula, dat schijnt wettelijk verboden te zijn. Dat vond ik wel jammer. Maar als het niet mag, dan mag het niet.' De reacties op de uitvaart hebben

Johan zichtbaar goed gedaan. Hij kreeg enorm veel lieve en goede woorden van familie, vrienden en kennissen. 'Ze vonden het een mooie uitvaart, keurig voor elkaar, goed geregeld. Dat deed me echt goed om te horen, dat Alie een afscheid heeft gekregen dat ze ook had verdiend.'

Nu, maanden later, kan Johan af en toe weer genieten. Samen met zijn hond loopt hij elke dag langs de kades van de IJssel en kijkt uit naar het volgende schaatsevenement ('ik volg het op de

voet, echt een prachtige sport'). Hij is zelf totaal niet bezig met zijn eigen sterfelijkheid. Af en toe staat hij er wel eens bij stil, maar liever schuift Johan die gedachten ver voor zich uit. 'Ik wil het niet over mijn eigen uitvaartwensen hebben. Ook niet met André. Dat is angst, denk ik. Dat voel ik. En daarom wil ik er ook niet over nadenken.' Maar heeft hij zijn wensen dan bij niemand kenbaar gemaakt? 'Mijn kinderen weten echt wel voor een groot deel wat ik wil. Als het zover is, dan komt dat echt wel goed.'

Terwijl de koffiekop wordt geleegd en het interview is afgerond, komt het gesprek nog even op vakantie. Op de liefde voor IJsland. Met een grote glimlach. 'Het was onze laatste vakantie. We zijn toen via Scandinavië naar onder meer IJsland getrokken. Alie genoot ervan. Net als ik. Wat ben ik blij dat we dat toen toch gedaan hebben, ook al was de gezondheid van mijn vrouw alles behalve goed. Het is een mooie en warme herinnering.' ■

Reactie van de Yarden-uitvaartverzorgers

'In de regio Kampen en Zwolle is het heel normaal dat mensen je gewoon thuis bellen en niet via kantoor. Ze kennen je, soms via-via, en willen om bepaalde redenen dat jij de uitvaart regelt. Dat was ook zo, toen Johan de Leeuw contact zocht. Ik was vrij en met mijn gezin op pad, toen hij belde. Later in de middag ben ik bij hem en zijn kinderen langsgeslagen om de uitvaartwensen te bespreken. Nee, de familie De Leeuw was niet bij ons verzekerd. Dat maakt echter niets uit, we kunnen voor iedereen de uitvaart verzorgen.

Omgekeerd komt inderdaad ook wel eens voor, dat Yarden-verzekerden niet voor een uitvaartverzorgers van Yarden (kunnen) kiezen. Toch is het verstandig dat leden

dat wel doen, omdat ze dan in aanmerking komen voor het ledenvoordeel. Zodra voor een andere uitvaartondernemer gekozen wordt, vervalt dit voordeel. Daarnaast kennen onze polissen veel flexibiliteit. De leden verzekeren zich voor een bepaald bedrag, en mogen zelf kiezen aan welke diensten ze dit besteden; ze bepalen zelf wat ze willen. Dat zorgt voor duidelijkheid, zowel voor Yarden als de leden.'

*André van den Burg,
Yarden-uitvaartverzorgers*

'Kinderen beseffen dat de dood bij het leven hoort'

In onze voorlichting richten wij ons sterk op kinderen. Maar is het wel wenselijk om kinderen al op vroege leeftijd met het thema 'dood' te confronteren? Uit de reacties op onze stelling in het vorige nummer van Yarden Magazine blijkt dat openheid over dit onderwerp juist toegejuicht wordt. 'Als je het héél geheim houdt, zullen de kinderen de dood alleen maar griezelig vinden', vindt een van de lezers.

Yarden sponsort onder meer kindervoorstellingen en ontwikkelt lesprogramma's, boeken en een kinderwebsite met het thema 'dood'. In een nog niet zo ver verleden was het nog gemeengoed om kinderen weg te houden bij overledenen en uitvaarten. De teneur was om kinderen vooral niet lastig te vallen met zware thema's als dood en uitvaart. Inmiddels wordt die redenering steeds meer losgelaten, zo blijkt uit de reacties van lezers. En dat wordt vooral als een positieve ontwikkeling gezien. 'In de tijd dat ik nog klein was, werd de dood weggestopt. Achteraf heb ik dat niet als goed ervaren', zegt Lies Tebbenhoff uit Bellingwolde. 'De dood hoort bij het leven. Als er iemand in de nabijheid van een kind overlijdt, is dat een goede gelegenheid om er over te praten en vooral niet stiekem te doen. Dit wordt tegenwoordig gelukkig steeds beter begeleid. In boekjes van Nijntje wordt de dood zelfs behandeld, goed hoor.'

Spelenderwijs

Stella van der Zee, die kinderen van 4 tot 12 jaar oud bij hun rouwproces

begeleidt, vindt het een prima idee dat lesprogramma's worden ontwikkeld voor kinderen in rouw. 'Want wat is beter om spelenderwijs te laten zien dat de dood gewoon bij het leven hoort? Van kinderen wordt binnen een gezin te snel gevonden dat ze "er al overheen" zijn. Natuurlijk moet je kinderen niet vooraf lastig vallen met heftige onderwerpen als het doodgaan van een ouder of een ander gezinslid. Maar je kunt het onderwerp dood wel bespreekbaar maken.'

Over de formulering van de stelling 'of je kinderen moet confronteren met zware thema's als dood en uitvaart' heeft Frans Hoedemakers allereerst een opmerking: 'Die formulering geeft al aan dat wij, als thema-aandragende "volwassenen", dit onderwerp het liefst zo ver mogelijk wegschuiven en zo lang mogelijk uitstellen. Voor onszelf én anderen. Maar je valt kinderen niet lastig met thema's als dood en uitvaart. Kinderen accepteren het leven zoals het op hen afkomt en weten gewoon dat de dood bij het leven hoort. Het zijn

niet de kinderen die het onderwerp in de taboesfeer hebben getrokken. Het is de cultuur waarin we leven, die het onderwerp zo moeilijk heeft gemaakt, niet de natuur waar we vandaan komen.'

Meer ontspannen

Hetty Santana Lopez uit Enschede gaat op die woorden verder. 'Misschien staan kinderen nog heel dicht bij waar we vandaan komen en waar we weer naar terugkeren, om de dood als heel vanzelfsprekend te aanvaarden.' Uit ervaring weet Lopez dat kinderen vaak meer ontspannen met dit thema omgaan dan volwassenen. 'Toen mijn moeder op sterven lag was haar achterkleinzoon niet weg te slaan aan het voeteneind van haar bed. Toen ze de laatste adem had uitgeblazen was zijn nuchtere commentaar: "Zo, nu ga ik naar de anderen om te zeggen dat opoe dood is". Hij heeft er daarna veel over gepraat en ook tekeningen gemaakt, maar heeft er geen moment wakker van gelegen of nachtmerries gehad. Ik denk dat als je het heel geheim houdt, >

'In boekjes van Nijntje wordt de dood zelfs behandeld, goed hoor'

kinderen de dood alleen maar griezelig en verschrikkelijk vinden.' Haar mening is, en met haar veel andere lezers, dat door er over te praten en voorlichting te geven op het niveau van hun leeftijd, kinderen een veel betere rouwverwerking hebben na het verlies van een geliefd persoon.

Jan Voets vindt dat openheid over 'alle zaken des levens' tijdens de opvoeding een voorwaarde is. 'En ik denk dat je duidelijk aan een kind kunt merken of het er wel of niet aan toe is om erover te praten. Gijs, onze kleinzoon van zes jaar, heeft onze tante Lizzy goed gekend. Toen ze onlangs overleed heeft hij dat in zijn groep op de basisschool verteld. Zijn juf heeft daar goed op ingespeeld, wat onder meer resulteerde in een afscheidstekening. Gijs heeft die toen zelf op de kist in het crematorium gelegd. Het enige wat hem verbaasde en wat hij ook duidelijk tijdens de uitvaartplechtigheid aangaf, was dat er "geen vuur" te zien was...'

Tuintje van papa

Te veel in details treden raadt Nadine van den Berg af. 'Je moet kinderen betrekken bij alles wat er speelt rond

het overlijden van dierbaren, maar wel op hun eigen niveau. Je hoeft niets te ontwijken, maar er uit jezelf over beginnen zonder directe reden, raad ik af. Kinderen horen onbezorgd te leven, voor zover dat mogelijk is.' Maar de dood hoort bij het leven, zo heeft ze zelf en haar twee kinderen van nabij ervaren. 'Mijn man overleed toen mijn zoontje bijna twee was en mijn dochtertje nog niet geboren. Ze zijn nu acht en zes jaar oud en beseffen meer dan andere kinderen dat de dood bij het leven hoort en dat het iedereen kan overkomen.' En de kinderen van Nadine stellen ook steeds meer vragen nu: 'Vooral nu mijn opa, waar ze ook een hele hechte band mee hadden, is overleden. Ze willen van alles weten. Zo hebben ze het er bijvoorbeeld moeilijk mee dat mijn opa gecremeerd wilde worden en de as is verstrooid; want nu is er niets meer.' Met de kinderen gaat ze regelmatig naar de begraafplaats. 'Ze weten dat hun vader daar ligt begraven, maar ze noemen het "het tuintje van papa". Want papa is immers in de hemel. Zelfs voor volwassenen is het idee dat iemand in de grond begraven is al moeilijk te bevatten.' ■

Nieuwe stelling

De stelling in het volgende Yarden Magazine luidt als volgt:

"Cremereen draagt meer bij aan het rouwproces van mijn nabestaanden dan begraven"

De keuze tussen begraven of cremereen is een puur persoonlijke beslissing. Toch kan het zijn dat u bij die beslissing ook rekening houdt met de gevolgen daarvan voor uw nabestaanden. Kiest u bijvoorbeeld voor begraven omdat de bijbehorende rituelen uw nabestaanden zullen helpen bij de verwerking? Of denkt u het rouwproces van uw achterblijvende geliefde te kunnen verlichten als u uw as na de crematie in een medaillon laat verwerken?

Stuur uw reactie naar magazine@yarden.nl of naar: Redactie Yarden Magazine, Antwoordnummer 1406, 1300 VE in Almere (postzegel niet nodig). Dank voor uw deelname!

Maran Reese-Knigge

Maran Reese-Knigge is jarenlang werkzaam geweest als uitvaartverzorgster voor Yarden. Nu schrijft ze artikelen en columns voor diverse bladen (o.a. *Bloemen en Planten*), spreekt bij uitvaarten en is moeder van drie kinderen.

Over de grens

Vandaag is de moeder van Ninko overleden. Maar Nederland is niet zijn thuis: hoe kan je daar dan je moeder begraven? Bij alles wat ik hem vraag of uitleg zegt hij: 'Het maakt niet uit, we begraven haar hier en zodra ik kan, neem ik haar mee naar Kroatië.'

Ik leg hem uit dat hij rekening moet houden met de wettelijke termijn van grafrust. 'Dat is onzin', zegt hij. Ik leg hem nog eens uit dat de grafrust bedoeld is om een lichaam tot stof te doen vergaan, dat het afhankelijk is van de grondsoort hoe lang zoiets duurt, maar dat de wettelijke termijn in elk geval altijd minimaal tien jaar is. 'Ik doe haar in een ijzeren kist en neem haar toch mee', zegt hij. Kan niet en mag niet. Ik leg 't weer uit. In Nederland moet de kist of het omhulsel waarin begraven wordt, biologisch afbreekbaar zijn. Ninko wordt steeds bozer. Ik denk met hem mee. Andere

opties: crematie en dan de as meenemen, dat kan wél, wanneer hij maar wil. Ninko's ogen spuiten vuur: wat een schandig idee. Dan is er nog een ander probleem: de uitkering die hij ontvangt voor de uitvaart vergoedt niet de 'huur' van een graf. Dat betekent dat Ninko's moeder in een algemeen graf zal worden begraven. En dán is de gemeente de rechthebbende, en die kan dan bepalen wie er nog méér in dat graf begraven wordt. Ninko slaat met zijn vuisten op tafel. 'Het gebeurt niet', schreeuwt hij in m'n gezicht. Van mijn begripvolle houding lijkt hij alleen maar nog bozer te worden. Hij wil zijn onmacht niet onder ogen zien. Mijn telefoon gaat, het is zondag, ik heb nóg een thuisoverlijden. 'Ik kom vanavond terug', zeg ik. 's Avonds, na nog een uur praten, lijkt hij eindelijk vrede te hebben met de situatie. Gelukkig heeft hij van Nederlandse vrienden geld weten te

lenen om het graf te huren. Maar als ik de grafpapieren voor ondertekening naar hem toeschuif, duwt hij ze ineens weg. 'Ik ben het er niet mee eens, jij begraaft haar maar, maar ik teken niks.' Nu gebeurt me iets wat me nog nooit is overkomen: ik word boos. Ik sta op en zeg: 'Jij tekent nú, jongeman, of anders gebeurt er voorlopig helemaal niks!' Ninko kijkt mij even aan en tekent. De rest van de week is er geen vuiltje meer aan de lucht. Ik ben stomverbaasd. Door over mijn eigen grenzen te gaan spreek ik blijkbaar opeens de taal die hij verstaat. Later in de week bied ik min of meer mijn excuses aan voor mijn boosheid. Maar hij slaat mij op de schouders: 'Helemaal niet erg', zegt hij. 'Alle andere Nederlanders zijn bleek en slap, altijd maar vriendelijk! Jij hebt karakter, daar houd ik van!' ■

Stenen met verhalen

'Diegene die een berg wil verplaatsen, begint met het wegdragen van kleine stenen'. Dit Chinees gezegde is typerend voor de groei van het Internationaal Monument voor het Onbekende Kind. Bezig met dit project komt er van alles op ons pad. De stenen die nu op de Veluwe staan, dragen allemaal de geschiedenis van hun land en van de mensen en kinderen die er leven en geleefd hebben. Voor Stichting Roos heeft iedere steen een extra verhaal. Zo werd de geselecteerde steen in Polen door de plaatselijke begrafenisondernemer tot grafmonument verwerkt. De steen uit Engeland werd per helikopter door de RAF vervoerd. En in Peru werd eerst toestemming gevraagd aan de berggeest 'Apu van de berg' en werd Moeder Aarde bedankt. Desondanks zakte deze steen door de vrachtwagen en werd later door de douane op drugs gecontroleerd. De kanjer uit Egypte kwam uit de steengroeve van de farao's. De Duitse steen was na aankomst in Nederland een poesje kwijt! En die uit Bosnië trotseerde zeven grensposten. In Tibet brak de uitverkoren steen in tweeën. In Senegal

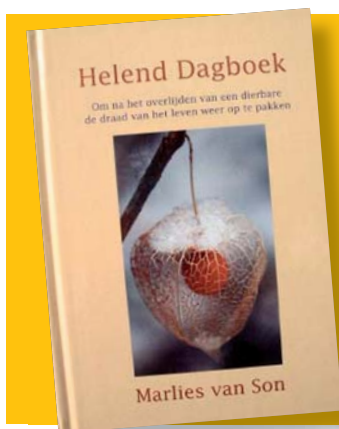

*Steen wordt per
helikopter vervoerd*

was het overzeese transport snel geregeld, maar de 70 km naar de haven in Dakar nog altijd niet. Ondertussen volgen wij ons hart, rapen moed bij elkaar wanneer dit nodig is en geven dit bijzondere monument vorm met stenen uit alle windrichtingen. Wachters die waken over de kinderen.

www.rosesforchildren.com
stichtingroos@hermanvanveen.com

lezen & zien

Helend Dagboek

Dit dagboek, geschreven door Marlies van Son, is een boek vol inspirerende teksten, foto's, gedichten, troostende woorden en helende oefeningen. Iemand die een dierbare is verloren, gaat door een diep dal en is op zoek naar troost en heling. Dit dagboek kan een steun zijn in deze zoektocht en hen stimuleren om gevoelens en ervaringen op moeilijke dagen te verwoorden en zo de lege pagina's in te vullen. Zo kan het geheel een boek worden vol herinneringen uit een moeilijke levensfase.

*Helend Dagboek, Marlies van Son, Uitgeverij Personalia, prijs ca. € 16,95,
ISBN 978 90 805575 98.*

Yarden start grote reclamecampagne

Begin maart geeft Yarden het startsein voor de lancering van een grote reclamecampagne. De campagne verschijnt op tv, maar er worden ook advertenties en mailings ingezet. Uiteraard wordt de campagne op www.yarden.nl toegelicht. Randall van Thiel, marketingmanager van Yarden, vertelt er meer over.

Waarom start Yarden met een grote reclamecampagne?

'Het praten over het onderwerp uitvaart is de afgelopen jaren steeds gangbaarder en normaler geworden. Zeker de opvallende uitvaarten van bekende Nederlanders als Pim Fortuyn, André Hazes en Jos Brink hebben hier een bijdrage aan geleverd. Dit waren grote happenings die ook op tv te volgen waren. En belangrijker, zij lieten zien dat je je uitvaart volledig kan laten uitvoeren zoals jij dat wilt. De tijd van alleen een kopje koffie met een plakje cake is dus echt voorbij. Wij als Yarden willen duidelijk maken dat we mensen graag helpen met nadenken over hun uitvaart. Immers, dit is onze expertise. Kortom, we willen eigenlijk dat steeds meer mensen hun uitvaartwensen bekend maken en registreren, want alleen dan weet je zeker dat je uitvaart wordt uitgevoerd zoals je dat zelf graag ziet.'

Waar gaat de campagne over?

'Centraal in de campagne staan heel gewone mensen, mensen zoals jij en ik dus eigenlijk, die toch iets bijzonders hebben. Zoals een specifieke hobby, een hecht vriendenclubje of een bijzondere passie. Juist dit aspect maakt iemand tot wie hij is. Dit zou dus ook tot uitging moeten kunnen komen in zijn of haar uitvaart. In bijvoorbeeld de keuze voor begraven of cremen, muziek, bloemen en het eten en drinken. Eigenlijk zeggen we met de reclamecampagne dat ieder mens en dus ook iedere uitvaart uniek is. En dat is precies waar Yarden voor staat: maatwerk in uitvaarten.'

Spannend hoor, zo'n campagne

'Ja, dat is zeker spannend', lacht Van Thiel. 'Temeer omdat het voor het eerst in lange tijd is dat we weer op tv verschijnen. We verwachten er dan ook veel van! Maar belangrijker is dat de campagne ook echt een onderwerp

Randall van Thiel

aansnijdt dat voor iedereen van belang is, namelijk uitvaartwensen en de registratie daarvan. Uitvaart mag dan niet zo'n heel leuk gespreksonderwerp zijn, feit is wel dat het er eens van zal komen. Het geeft dan een rustig gevoel als je je wensen geregistreerd hebt. Tenminste, mijn vrouw en ik hebben dat wel zo ervaren. En met het vernieuwde document 'Mijn Uitvaartwensen' van Yarden is het ook nog eens heel eenvoudig om je eigen wensen vast te leggen.'

Het document 'Mijn Uitvaartwensen' kunt u vinden op www.yarden.nl onder 'Diensten en producten'. U kunt ook een exemplaar opvragen via de coupon achterin dit magazine, of telefonisch via 0800 1292.

Na een sterfgeval horen mensen vaak: 'Als je het eerste jaar maar hebt gehad, dan is je ergste verdriet voorbij...' Maar ben je er dan wel echt overheen? Of is het opnieuw vorm en zin geven aan je bestaan eigenlijk veel moeilijker? Yarden Magazine laat telkens iemand anders aan het woord over de eerste anderhalf jaar na het verlies van een dierbare. Deze keer: Femy van Dooremaal.

Het eerste jaar voorbij en dan...

Zeven jaren van geluk deelden Femy en Jaap. Daarna overleed Jaap aan de gevolgen van een Grawichtumor. Zo werd Femy op haar 54e jaar voor de tweede keer weduwe.

Heb je de draad weer een beetje kunnen oppakken?

'Soms gaat het heel erg goed met me, en soms ook echt niet. Het gemis is nog steeds heel groot, maar ik heb niet meer het wanhopige gevoel dat ik niet zonder hem kan. Als ik me nu slecht voel, kan ik tegen mezelf zeggen: ik ga eens even flink uithuilen en dan weer opnieuw beginnen.'

Wat vond je het moeilijkst in het begin en wat is nu het moeilijkst?

'Het lege huis vond ik vreselijk, van twee dagen alleen thuis zijn werd ik helemaal gek en wanhopig. Ik heb me op mijn bezigheden gestort. Ik werk in een boekhandel en lees graag, ik heb mijn GVB gehaald en ga elke week golfen. Nu is mijn huis mijn thuis, een

veilige warme plek. Wat ik nu het moeilijkst vind is juist het tegenovergestelde: ergens alleen naartoe gaan.'

Hoe is je nachtrust, droom je over hem?

'Ik slaap nog steeds heel slecht. Soms kom ik moeilijk in slaap, soms word ik te snel wakker. Ik heb op een gegeven moment ook slaappillen gehad, maar toen zei mijn zoon: "Wat is er met jou? Je lijkt wel een zombie." Nu heb ik me opgegeven voor een cursus stressreductie en ontspanning, dat lijkt me beter. Ik heb één keer heel bijzonder gedroomd: ik zag Jaap achter een glazen deur, hij was aan het telefoneren, hij keek even naar mij en draaide zich toen weer om. Die droom vertelde me denk ik dat ik hem los moet laten.'

Wat heeft Jaap voor je betekend, wat heb je van hem geleerd?

'Ik schuif de dingen waaraan ik een hekel heb graag voor me uit, maar Jaap stelde niets uit. En dat gold ook

voor onze relatie: meteen voelde het alsof wij elkaar al eerder hadden ontmoet, en na twee maanden waren we onafscheidelijk. We gingen in elkaar op. Nu moet ik mezelf herwinnen, en de dingen zelf weer doen. Ik heb wel vaak het gevoel dat hij nog over m'n schouder meekijkt.'

Hoe kijk je terug op de uitvaart?

'We hadden van tevoren met de uitvaartverzorgster gesproken en Jaap had alles opgeschreven, zelfs een afscheidstoespraakje voor mij. Hij zou ervan hebben genoten, het ging allemaal perfect. Heel anders dan de uitvaart van mijn eerste man Jacques in 1990. Er is wel veel veranderd sinds die tijd. Hij lag bijvoorbeeld in een kist met zo'n raampje, brrrr...'

Heb je een speciale plaats om hem te herdenken?

'Toen Jacques overleed heb ik de as laten bijzetten in een urnengraf. Dat was vooral voor mijn zoon: hij was

nog zo jong. Maar we komen er beiden zelden. De as van Jaap wil ik graag uitstrooien bij het paard van Marken (de vuurtoren – red.).’

Hoe heb je de feestdagen doorgebracht?

‘Eerste Kerstdag zijn we als gezin naar mijn broer geweest. Het jaar daarvoor hadden we dat ook gedaan: heel erg in het besef dat dát de laatste kerst samen zou zijn. Dat was heel goed, en Tweede Kerstdag heb ik de kamer geveerd. Ook dat was goed.’

Heb je nog tips voor andere mensen?

‘Koester je vriendschappen en blijf vooral praten in het begin. Na een jaar wordt er toch minder om je gedacht en dan wordt het pas echt moeilijk. Als je, omdat je “flink” bent geweest, dán pas met je verhaal komt, is het veel moeilijker om gehoor te vinden.’

Dit is slechts een zeer ingekorte versie van het interview. Lees het gehele interview met Femy van Dooremaal op www.yarden.nl/vereniging/yarden-magazine.

‘In het begin
vond ik het lege
huis vreselijk.
Maar nu is
mijn huis weer
mijn thuis’

De dood als wens

De vrijheid om te kunnen kiezen een einde aan het eigen leven te maken. Dat is een van de zaken waar de Nederlandse Vereniging voor een Vrijwillig Levenseinde voor strijdt. Zoals onder andere euthanasie, maar ook palliatieve sedatie. Anders dan gedacht is dat laatste 'princiëel anders en geen alternatief voor euthanasie', stelt Rob Jonquière, directeur van de vereniging.

Sinds 2002 kent ons land de euthanasiewet. Onder zéér strikte voorwaarden is euthanasie of hulp bij zelfdoding sindsdien niet meer strafbaar. De Nederlandse Vereniging voor een Vrijwillig Levenseinde heeft daarvoor sinds 1973 geijverd. Nog steeds zijn er punten waarover de vereniging niet tevreden is. Bijvoorbeeld dat de wet niet wordt gebruikt zoals die bedoeld is, zegt Jonquière. 'Ook al voldoet iemand aan alle criteria voor een euthanasieverzoek, dan nog hoeft deze niet uitgevoerd te worden. Een ieder heeft het recht om hulp bij zelfdoding te vragen, maar een arts heeft niet de plicht om die uit te voeren. Wij vinden echter dat een "terechte" doodswens ingevuld moet kunnen worden.'

Misverstanden

In Nederland worden jaarlijks circa 2.500 euthanasieverzoeken ingewilligd, volgens de strikt omschreven zorgkundigheidscriteria die daarbij gelden. Palliatieve sedatie, dat steeds meer aandacht krijgt, valt niet onder die cijfers.

Jonquière: 'Ik merk nog steeds dat daar misverstanden over bestaan. Palliatieve sedatie is geen alternatief voor euthanasie. Bij palliatieve sedatie is sprake van verlaging van het bewustzijn in de laatste levensfase, om het ondraaglijk lijden bij een patiënt te verlichten. Er zijn mensen die zo'n geleidelijk afscheid wensen. Anderen zeggen: "Ik ben nog een paar dagen in leven, terwijl ik er eigenlijk toch niet ben. Laat me dan ook maar direct sterven".'

Het roept de vraag op waar nu exact de scheidslijn is. Door bijvoorbeeld het bewust verhogen van de medicatie bij palliatieve sedatie zou het stervensproces versneld kunnen worden. Of als het geven van eten en drinken wordt stopgezet. 'Ik kan geen cijfers overleggen, maar in sommige gevallen is er echt sprake van een verkapte euthanasie', denkt Jonquière. Hij merkt dat ook tijdens enkele symposia die Yarden samen met de NVVE organiseert over dit thema. 'De leden van Yarden komen dan met verhalen uit eigen ervaring. En dan wordt mij veelal de vraag gesteld: "Was

er destijds nu sprake van euthanasie of palliatieve sedatie?" En vaak hangt het ertussen in.'

De praktijk

Dat artsen verkapte euthanasie toepassen onder de noemer palliatieve sedatie, keurt de NVVE-directeur af, maar hij begrijpt de beweegredenen wel. 'Euthanasie geldt voor de wet nu als bijzonder medisch handelen en moet als onnatuurlijke dood gemeld en getoetst worden, wat de arts onder meer veel administratieve rompslomp oplevert. Palliatieve sedatie wordt daarentegen gezien als normaal medisch handelen, als een natuurlijke dood en hoeft niet gemeld te worden.' Van de leden van de vereniging hoort hij de verhalen uit de praktijk. 'Als een terminale patiënt – die per definitie zeer kwetsbaar is – van de dokter hoort dat hij best euthanasie wil doen, maar dat een spuitje ook een optie is waardoor u lekker gaat slapen en niet meer wakker wordt, dan moet je als patiënt wel erg mondig zijn om te stellen: daar heb ik niet om gevraagd. Maar ik ben bang dat euthanasieverzoeken regelmatig wel op deze verkapte wijze worden uitgevoerd.' ■

Wie nadenkt over de uitvaart, stuit vanzelf op de nodige vragen. Yarden geeft u hier antwoord op enkele veelgestelde vragen.

Hoe werkt de Yarden-winstdelingsregeling?

Begin 2006 heeft Yarden een uniek winstdelingsysteem ingevoerd. Het winstdelingspercentage wordt bepaald aan de hand van het u-rendement (een objectieve rendementsmaatstaf gepubliceerd door het Centrum voor Verzekeringstatistiek). De hoogte van het u-rendement is gebaseerd op het effectief rendement van staatsleningen. Wanneer het u-rendement hoger is dan de rente die oorspronkelijk is gebruikt bij het vaststellen van de premies, wordt dit extra rendement ingezet om het verzekerde bedrag van polissen met een winstdelingsregeling, te verhogen. Dit betekent dat het verzekerde bedrag dat op de polis staat elk jaar kan worden verhoogd met het winstdelingspercentage, zonder dat er meer premie hoeft te worden betaald. Over het afgelopen jaar is dit percentage vastgesteld op 0,87%. De winstdeling compenseert deels de jaarlijkse toename van uitvaartkosten. Hiernaast zijn alle klanten, dus ook klanten zonder winstdeling, met ingang van 2007 vijf jaar gedekt tegen de stijging van de uitvaartkosten. Dit betekent dat als iemand binnen die vijf jaar komt te overlijden, de uitkering wordt verhoogd om de stijging af te dekken.

Wat kost het plaatsen van een urn?

Dat is afhankelijk van de bijzettingkeuze (urnenmuur, binnencolumbarium, urnentuin) en de bijzettingstermijn. In principe geldt een termijn van vijf jaar, die meestal verlengd kan worden tot maximaal 30 jaar. Incidenteel is een kortere termijn bespreekbaar.

De gemiddelde kosten van een bijzetting voor vijf jaar zijn:

- urnenmuur 5 jaar: € 460
- urnentuin of binnencolumbarium 5 jaar: € 485

De bijzettingstarieven variëren per plaats/regio. Dit hangt samen met de mogelijkheden die binnen de diverse regio's op begraafplaatsen en bij crematoria voorhanden zijn.

**Hebt u een vraag,
ga naar www.yarden.nl
of bel gratis met het
Yarden Contactcentrum,
0800 1292**

Wat is het verschil tussen een Yarden-adviseur en een -uitvaartconsulent?

Bij Yarden kunt u een adviesgesprek aanvragen met twee verschillende adviseurs, een verzekeringsadviseur en een uitvaartconsulent. Wat is het verschil?

- een adviseur helpt u met al uw vragen over uw verzekering. Hij kijkt of u voldoende verzekerd bent en helpt u als u uw verzekering wilt uitbreiden;
- de uitvaartconsulent (tot voor kort 'raadgever') is een vrijwilliger van Yarden Vereniging, die u adviseert over de invulling van uw uitvaart, maar ook over aanverwante zaken, zoals verliesverwerking.

Kan ik kennissen attenderen op de dienstverlening van Yarden Uitvaartverzorging, ook als zij geen verzekering hebben?

Ja. Yarden Uitvaartverzorging levert excellente dienstverlening in uitvaartverzorging. Wij verzorgen ongeveer net zoveel uitvaarten voor verzekerden als voor niet-verzekerden. U kunt ons dus altijd aanbevelen bij uw vrienden, óók als zij geen verzekering bij Yarden hebben.

Met *Dood en Verderf* heeft cabaretier Kees Torn vorig jaar de Poelifinario ontvangen, de prijs voor de kleinkunstenaar met het meest indrukwekkende programma van het seizoen. ‘Omdat de dood een tamelijk beladen onderwerp is, is er direct spanning in de zaal. Dat is een goede sfeer voor humor.’

Bij het grote publiek is Kees Torn nog redelijk onbekend. Dat moet ook zo blijven, vindt de cabaretier. ‘Veel van mijn collega’s zijn geen cabaretiers in de ouderwetse zin van het woord, maar clowns, aanbieders van amusement aan zoveel mogelijk mensen. Ze meten succes af aan geld en roem, niet aan de kwaliteit van het werk.’ En: ‘Het grote publiek zit niet op mij te wachten, dat kijkt liever een halfuurtje naar de Lama’s op tv. Ik hoor thuis in kleine zalen, met mensen die niet alleen komen om zich te vermaken, maar geraakt willen worden, in staat zijn om subtiele grapjes te signaleren, die stijlfiguren duiden, een ongenueanceerde opmerking relativeren

dat iedereen ermee te maken heeft. Het verbindt mensen. Het relativeren daarvan is normaal, de mensen komen om te lachen. Relativeren is een taak van een cabaretier.’

Dood dichtbij

De voornaamste teksten in zijn programma gaan over het verlies van bekenden. Over het onmachtige gevoel dat iemand nog zoveel had moeten doen, nog zoveel te beleven had. Het vooruitzicht op zijn eigen sterven doet hem minder. ‘Als kind en als tiener ben ik zo ziek geweest, dat ik dood wilde. Een paar jaar geleden vond ik het ook wel best zo. Ik ben het plezier in het

‘De dood is al zo vaak dichtbij geweest, dat ik er weinig angst voor heb. Ik ben vertrouwd met het gegeven dat mijn lijf het op een dag zal begeven.’

en door ironische teksten heen kijken.’ En ironie is er voldoende in zijn programma *Dood en Verderf*. Afgewisseld met woorden die zorgen voor een brok in de keel. ‘Het “leuke” aan de dood is

leven een tijdje kwijt geweest. De dood is dus al zo vaak dichtbij geweest, dat ik er weinig angst voor heb. Ik ben vertrouwd met het gegeven dat mijn lijf het op een dag zal begeven.’ Met dat-

zelfde lijf is Torn niet altijd voorzichtig. Hij zegt dat hij momenteel nauwelijks drinkt, maar stelt ook dat hij het talent voor alcoholisme van zijn vader heeft geërfd. ‘In 2004 heb ik me ernstig laten gaan. Om te ontsnappen aan de werkelijkheid. Ik was zo wanhopig dat ik mezelf dagelijks zo snel mogelijk bewusteloos dronk. Om maar niets te hoeven denken en te herinneren. Het nam niet de werkelijkheid weg, maar wel mijn beleving ervan.’

Rust is geluk

Toch kent Kees Torn ook momenten van geluk. Het woord ‘geluk’ gebruikt hij vaak als hij erin lijkt te slagen iemand te bereiken, als hij zich met iemand verbonden voelt. Zo vond Torn het heerlijk om deel uit te maken van een selectie collega’s in een voorstelling ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het Leids Cabaret Festival. ‘Het was raar, en hard werken, maar gaf me een gevoel van saamhorigheid, erbij horen. Iets dat ik me niet herinner ooit eerder gehad te hebben.’ Een diep gevoel van welbehagen ervaart hij ook als hij alleen is. Liggend in het gras, lopend langs de zee, lezend in een boek. En daar dan helemaal in opgaan. ‘Dan verdwijnen ook de tobberijen en zorgen. Dan heb ik rust. Dat is bijna synoniem aan geluk. Rust: niets meer hoeven.’ Op het toneel voelt hij dat ook. Geen zorgen, geen paniek, geen angst maakt zich van hem >

A man with glasses and a mustache, wearing a dark suit jacket over a blue shirt, is shown in profile from the chest up. He is seated at a black grand piano, with his hands on the keys. He is also smoking a cigar. The background is dark and out of focus. The lighting is dramatic, highlighting the man's face and the piano keys.

'Het relativieren
van de dood is
mijn taak'

meester. 'Mensen zitten naar me te kijken en luisteren, en ik voel me welkom.' Maar geluk zit ook in zeer kleine dingen. 'Afrekenen bij de benzinepomp of een pakketje laten frankeren op het postkantoor. Zulke uitwisselingen van alledaagse handelingen en begroetingen kunnen me blij maken.'

Een recensent van de Volkskrant zei naar aanleiding van zijn programma *Dood en Verderf* dat Torn zich definitief onsterfelijk had gemaakt. 'Maar letterlijk gedoemd zijn tot onsterfelijkheid moet een hel zijn', zegt de cabaretier. 'Dan komt er nooit een einde aan het lijden, aan het verliezen van mensen die je dierbaar zijn. Of je moet een heel slecht geheugen hebben, dan maakt het niet uit of je doodgaat of niet.'

Vroeger kon hij zich een tijdje vinden in het idee dat hij als mens, met zijn bewustzijn en gevoel, tot doel had om vol verwondering rond te kijken in de schepping. Naar de natuur, de medemensen, de dieren, het verbijsterende heelal. Die verwondering bezit hij nog steeds. Met plezier leest hij boeken over evolutie, zwarte gaten en allerlei wetenschappelijke terreinen waar hij met de pet niet bij kan. 'Het verschil met vroeger is dat ik het toen "bewondering" noemde, voor de Schepper van

hemel en aarde. Ik maakte ook deel uit van die schepping en had de plicht er goed voor te zorgen, die bewondering uit te dragen en mijn ziel te beschermen tegen de zwakheid van het vlees en zonden en weet ik veel wat nog meer allemaal. Want het was wel de bedoeling om na de tocht door dit reservaat in de hemel te worden toegelaten.' Dat geloof is inmiddels weg, al zal het nooit spoorloos weg te poetsen zijn. Daarmee is het doel dus ook verdwenen. 'Nu zie ik het meer als een omstandigheid waarin ik ongevraagd en onbedoeld terecht ben gekomen. Ik ben er kennelijk. Ik leef. Laat ik er maar iets aardigs mee doen, met die tijd. Niet te veel ruzie zoeken, niet te veel kapot maken. Kijken of ik iets kan betekenen voor de stervelingen om me heen. Proberen te inspireren, te prijzen, te troosten in hun wanhoop en eenzaamheid, met een liedje. Of door een plaat te draaien met iets onvergankelijk moois van Mozart of van Bach.'

Rook in de aula

Tot slot wil Kees Torn nog iets kwijt over zijn grootste verslaving: sigaren roken. Zonder zijn sigaartje valt het niet mee de nodige rust te vinden en om zich goed te concentreren. Roken wordt tot z'n afgrijzen echter steeds meer verboden.

'Door de gezondheidsterreur zijn zelfs theaters en schouwburgen – de schaarse plekken die onderdak bieden aan de verstrooiing, het genot en het plezier, de ontsnapping en de droom, de waan, de fantasie – aan het veranderen in steriele ziekenhuizen. Dat vind ik echt zo banaal, ondoordacht en ziek. Die doorgeschoten, botte bemoeizucht van de overheid is wat mij betreft ook een verschijnsel wat ik schaar onder *Dood en Verderf*. Want veel van het plezier dat ik en vele anderen ontleenden aan de oase, de vrijplaats, de schuilplek, het toevluchtsoort voor de mijneraar, is door de smetvrees van de wet verdorven en doodgemaakt. Misschien kan ik dan op een of andere manier afdwingen dat bij mijn uitvaart, of ik nou begraven word of gecremeerd, dat ook in de aula het rookverbod die dag moet worden opgeheven. Dan zal mijn dood niet voor niets zijn geweest.' ■

Lees het uitgebreide interview met Kees Torn op www.yarden.nl/vereniging/yarden-magazine

Yarden organiseert door het hele land activiteiten. Hieronder vindt u de activiteitenkalender voor de maanden maart tot en met mei 2008. Voor nadere en actuele informatie over de activiteiten zelf, de locatie, adressen en telefoonnummers verwijzen wij u naar www.yarden.nl. Klik op 'Nieuws & links' en dan op 'activiteitenkalender'. U kunt ook contact opnemen met het Yarden Contactcentrum, 0800 1292.

MAART

- 4** Herdenkingsdienst met lichtjes-ceremonie voor nabestaanden van overledenen, Yarden Crematorium en Begraafplaats Eikelenburg, Den Haag
- 5** Voorlichting hospice-huizen, Yarden Centrum voor Uitvaartzorg Steenbrugge, Diepenveen
- 5** Rouw na zelfdoding (Ton Baakman), Yarden Centrum voor Uitvaartzorg Rijk van Nijmegen, Beuningen
- 6** Herdenkingsdienst met lichtjes-ceremonie, Yarden Crematorium Rotterdam
- 12** Klassenproject 'Hoe moet ik nou toch die klas/groep in?', Hogeschool Saxion, Enschede
- 18** Lopen voor het leven, Yarden Uitvaartcentrum Haarlem
- 18** Lezing 'De Betovering, Harry Potter en de wereld van de kunst', Yarden Crematorium en Begraafplaats Eikelenburg, Den Haag
- 19** Bijna Dood Ervaring (BDE), Yarden Centrum voor Uitvaartzorg Rijk van Nijmegen, Beuningen
- 19** Passieconcert/Mathäus Pasion, Crematorium Heerlen

- 26** Lezing 'Mijn huisdier is er niet meer...', Yarden Crematorium Ockenburgh, Den Haag
- 29** Noordelijk Symposium, 'Zorg om elkaar', Yarden Crematorium Groningen (zie ook pagina 4)
- 30** Workshop 'Intuïtief tekenen', Yarden Crematorium en Begraafplaats Nieuw Eykenduynen, Den Haag
- 30** Lentebeurs Maastricht, met Yarden-stand (t/m 6 april)

APRIL

- 3** Lezing 'Mijn huisdier is er niet meer...', Yarden Crematorium Rotterdam
- 8** Rondleiding Yarden Crematorium Ockenburgh, Den Haag
- 15** Rondleiding, Yarden Crematorium en Begraafplaats Nieuw Eykenduynen, Den Haag
- 16** 'Hoe geef je je eigen uitvaart vorm?', Yarden Centrum voor Uitvaartzorg Steenbrugge, Diepenveen
- 21** Erfrecht en nalatenschap, Hardenberg

- 21** Euthanasie of palliatieve sedatie, Hotel Asteria, Venray
- 22** Rondleiding, Yarden Crematorium en Begraafplaats Eikelenburg, Den Haag

MEI

- 1** Herdenkingsdienst met lichtjes-ceremonie voor nabestaanden van overledenen, Yarden Begraafplaats Oud Rijswijk, Den Haag
- 6** Herdenkingsdienst met lichtjes-ceremonie voor nabestaanden van overledenen, Yarden Crematorium en Begraafplaats Nieuw Eykenduynen, Den Haag
- 11** Moederdagconcert, Yarden Uitvaartcentrum Alkmaar
- 14** Herdenkingsbijeenkomst 14 mei, Yarden Crematorium Rotterdam
- 15** Herdenkingsdienst met lichtjes-ceremonie voor nabestaanden van overledenen, Yarden Crematorium Ockenburgh, Den Haag
- 26** Bijna Dood Ervaring (BDE), De Borenborg, Voerendaal

Op de bakfiets

Ruim een kwart eeuw leefde Erik-Paul een zwervend bestaan in Hengelo. Op 49-jarige leeftijd overleed hij veel te vroeg aan de gevolgen van een ziekte. Een markant mens ging heen. Zijn uitvaart was dan ook zoals hijzelf altijd is geweest: bijzonder.

Een paar maanden na het overlijden van Erik-Paul zitten we met zijn twee zussen Jeannette en Machteld aan tafel. Toevallig hebben ze een dag eerder wederom foto's van hun broer ontvangen. De foto's tonen Erik-Paul onder meer al rijdend op zijn bakfiets door een waterfontein in de binnenstad. Maar ook plaatjes met z'n vrienden van de straat, rustig kijkend in de lens. Soms die uitdagende blik. Ondanks dat hij als zwerver – een leven waarvoor

hij zelf koos – een soms lastig bestaan moet hebben gehad, zijn de foto's van een prachtige schoonheid. Een vrijgevochten geest die op zijn wijze van het leven geniet. 'Die foto's zijn toch super. Echt gaaf', zegt Machteld met een glimlach. Na zijn overlijden komen er steeds meer verhalen los over hun broer. 'Ik dacht altijd dat hij een enorme lastpost was. Maar het blijkt dat hij vooral geliefd was. Ook de middenstand was heel gek met hem.'

In die jaren was er altijd wel contact, maar nooit heel intensief. Tot ze op een gegeven moment hoorden dat Erik-Paul was opgenomen in een ziekenhuis. Het ging niet goed met hem. Jeannette: 'Eigenlijk was hij opgegeven. Een risicovolle operatie kon, maar de kans op herstel was nihil. Toch koos hij daarvoor. Hij had nog steeds een enorme hang naar het leven.' En hij kwam de operatie te boven. 'In die tijd hebben we hem vertroeteld, met hem gepraat. Dat is een zeer waardevolle periode geweest.' Maar een tweede operatie was nodig. Een paar dagen daarna overleed hij. In verdriet moest de uitvaart worden geregeld. Wat in eerste instantie op

een 'normale' uitvaart leek uit te draaien, werd uiteindelijk een bijzondere. 'Erik-Paul lag opgebaard in de aula. Uiteindelijk mochten we hem zijn lederen jas, waar hij altijd erg gek mee was, laten aandoen. Dat vonden we al geweldig, omdat die jas zo bij hem hoorde', zegt Machteld. Toen Wim Hubers, de voormalig eigenaar van een fietsenstalling in Hengelo, afscheid kwam nemen, werd een nieuw idee geboren. 'Hennie Lohuis van Yarden had namelijk al gevraagd of de bakfiets waar Erik-Paul altijd mee rondreed er nog was. Die was er dus nog. Wim Hubers bracht de volgende dag direct de bakfiets, zodat onze broer opgebaard lag op zijn vertrouwde metgezel', haalt Machteld de herinnering naar boven. Alsof het zo moest zijn, zo hebben de twee zussen de uitvaart ervaren. 'We kwamen vanuit verschillende hoeken tot iets bijzonders, zonder dat we daarin hebben gestuurd. Mede dankzij Hennie en uitvaartleidster Rita Markslag van Yarden die enorm hebben meegedacht. Alles was bespreekbaar.'

De dag van de crematie was eveneens bijzonder; Freek, de broer van Erik-Paul, reed de bakfiets waarop de kist rustte het uitvaartcentrum uit. Een wijze van afscheid nemen die eigenlijk niet anders had kunnen zijn. 'In de bakfiets lag zelfs nog gereedschap. Ook dat hoorde gewoon zo.' In het uitvaartcentrum

werd Erik-Paul opgebaard in het midden, de nabestaanden zaten in een kring om hem heen. 'Dat vonden we zo mooi. Onze broer stond altijd een beetje aan de buitenkant van de maatschappij. En nu stond hij toch in het middelpunt. Heel intiem.' Zoals ook het samenzijn in het restaurantje, vlakbij het crematorium. 'De psychiatrisch

verpleegkundige van Erik-Paul had nog veertig euro op zak, die hij vlak voor het overlijden aan onze broer had willen overhandigen. Het was "zijn" geld en daarmee heeft Erik-Paul ons op een laatste borrel getraakteerd. En héél gek, toen we weg gingen kwam er een einde aan een zonovergoten dag en begon het te regenen. Het was af.' ■

'Onze broer lag op zijn vertrouwde metgezel, de bakfiets'

De Yarden-ledenvergaderingen

Uw mening geeft de doorslag

Binnenkort houden de twaalf regio's van de Vereniging weer hun jaarlijkse ledenvergadering. Als lid van de Yarden Vereniging bent u een belangrijke medespeler als het gaat om beleidsbepalende zaken in uw regio. Maar ook op landelijk gebied kan uw mening van bepalende invloed zijn.

De leden van de Vereniging bepalen in de ledenvergadering welke plannen en welke begroting hun regiobestuur voor het verenigingsjaar 2009 gaat voorleggen aan het hoofdbestuur. Daarnaast krijgt u inzicht in de uit te voeren plannen in 2008 en het daarvoor beschikbare budget. Verder wordt het secretarieel en financieel verslag van de regio over 2007 besproken en verleent de verga-

dering het bestuur decharge op grond van de financiële verantwoording.

De vergaderingen praten over te benoemen thema's die voor de jaren 2011 en 2012 binnen de Yarden-organisatie als speerpunten kunnen worden vermeld in het Meerjarenplan 2009-2011.

In diverse regio's staan een verkiezing en benoeming van nieuwe regiobestuurleden op de agenda, evenals van

nieuwe afgevaardigden naar de Yarden-ledenraad.

Ook dit jaar houden directieleden van Yarden een interessante presentatie over een aspect van uitvaartorganisatie Yarden. Elke vergadering wordt tevens bijgewoond door een lid van het hoofdbestuur van de Yarden Vereniging. In veel regio's is na de huishoudelijke vergadering een speciale activiteit gepland.

Uit het feit dat u over beleidszaken kunt meepraten én meebeslissen blijkt zonneklaar dat Yarden meer is dan een uitvaartverzorger of –verzekeraar. Ú bent Yarden en Yarden is er voor ú!

Alle regioledenvergaderingen op een rij

Regio Groningen

1 april 2008, 19.30 uur in Yarden Crematorium Stilleweer, Stilleweesterweg 1, Appingedam. Na afloop volgt de voorstelling 'Rouw op je dak' van toneelgroep TRAXX. Deze is gericht op gevoelens van jongeren bij het ervaren van een heftig verlies, maar juist daarom zeer geschikt voor ouders en ouderen. Aanmelden via mevrouw A. Pier: telefoon 050 577 8241 of anneke.pier@yarden.nl.

Regio Friesland

2 april 2008, 19.30 uur in Zalencentrum 't Haske, Vegelinsweg 20, Joure.

Regio Drenthe

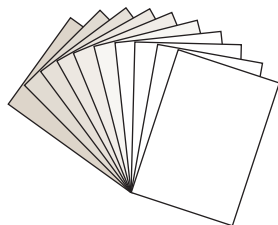
10 april 2008, 19.30 uur in Aardewerf fabriek Royal Goedewaagen, Glaslaan 29A, Nieuw Buinen. Na de vergadering een rondleiding door de fabriek annex museum onder leiding van een gids.

Regio Overijssel

27 maart 2008, 19.30 uur in Yarden Uitvaartcentrum Smelt, Deldensestraat 157, Hengelo. Na afloop een lezing van André Hottenhuis, 'De Tukker en zijn rituelen'.

Regio Gelderland

26 maart 2008, 19.30 uur in Yarden Uitvaartcentrum Hofveld, Hofveld 21-23, Apeldoorn.

Informatiebrochures beschikbaar

Tijdens een bezoek aan een ledenvergadering kunt u informatiebrochures inkijken en meenemen. Brochures over de Vereniging, over de uitvaartconsulent, over alle mogelijkheden rond een uitvaart, over de Yarden Uitvaartverzekering, over het project 'Praten over de dood, hoe doe je dat?'. Een uitvaartconsulent en een verzekeringsadviseur zijn aanwezig en u kunt, als u dat wilt, direct een afspraak maken.

Actief worden in de Yarden Vereniging

Wilt u vrijwilliger worden in de Yarden Vereniging? Met bijna tweehonderd collega's in het land zet u zich in voor de bewustwording van uw medemens over alle aspecten rond sterven, dood en uitvaart. Maatschappelijk relevant én de ondervonden waardering is een mooie beloning voor uw vrijwillige inzet.

In de volgende regio's is de Vereniging op zoek naar vrijwilligers voor specifieke functies:

- Flevoland zoekt regiobestuurders voor de functie van penningmeester en secretaris. Daarnaast zijn actieve leden altijd welkom die mogelijk willen doorgroeien naar een bestuursfunctie.
 - Groningen zoekt ledenraadsleden die de regio willen vertegenwoordigen.
 - Drenthe zoekt regiobestuurders voor de functie van voorzitter en secretaris en is op zoek naar actieve vrijwilligers die activiteiten willen organiseren.
- Meer informatie krijgt u tijdens de ledenvergadering. U kunt ook informatie opvragen via verenigingszaken@yarden.nl of via Yarden Vereniging, Postbus 10118, 1301 AC te Almere. Vermeld in beide gevallen uw volledige adresgegevens en dat het gaat om informatie over vrijwilligerswerk bij Yarden.

Regio Utrecht/Gooi & Vechtstreek

15 april 2008, 20.00 uur in Yarden Crematorium Daelwijk, Floridadreef 7, Utrecht. Na afloop een lezing van de Nederlandse Vereniging voor een Vrijwillig Levensinde NVVE.

Regio Flevoland

16 april 2008, 20.00 uur in Yarden Centrum voor Overlijdenszorg Ölandhorst, Oostranddreef 1, Lelystad.

Regio Noord-Holland

7 april 2008, 19.30 uur in het Yarden Uitvaartcentrum, Overkrocht 20, Alkmaar.

Regio Zuid-Holland

8 april 2008, 20.00 uur in Yarden Crematorium Rotterdam, Maeterlinckweg 101, Rotterdam.

Regio Zeeland

3 april 2008, 20.00 uur in de Zeeuwse Bibliotheek, Kousteensedijk 7, Middelburg.

Regio Noord-Brabant

17 april 2008, 20.00 uur in Vrijtijdsacc. 'Blixems', Ouverture 2, Eindhoven. Na afloop een lezing van rouwtherapeute Annemiek Welten.

Regio Limburg

14 april 2008, 20.00 uur in Hotel Golden Tulip, Driesveldlaan 99, Weert. Na afloop houdt 'Spirilijn' een presentatie over het maken van een foto- of videoreportage van een uitvaart.

Agenda en vergaderstukken van uw regioledenvergadering kunt u aanvragen bij verenigingszaken@yarden.nl of via de Yarden Vereniging, Postbus 10118, 1301 AC te Almere. Vermeld in beide gevallen uw volledige adresgegevens. Via de regiosecretaris ontvangt u de nodige informatie.

Yarden Prijs in 2008

In de even jaren reikt Yarden de Yarden Prijs uit. Deze bedraagt € 25.000 en is bedoeld voor grootschalige projecten die een landelijke impact hebben op aspecten rond het levenseinde. Informatie over de eerste uitreiking van de Yarden Prijs (2006) vindt u op onze website: www.yarden.nl onder 'Yarden Prijs'. In het najaar van 2008 reikt Yarden Vereniging voor de tweede keer de Yarden Prijs uit.

Aanmelden

Yarden verwacht van kandidaten dat hun verdiensten (betaald dan wel onbetaald) zichtbaar hun beslag hebben gekregen in de vorm van bijvoorbeeld een onderzoek, een project, een kunstuiting, voorlichtingsmateriaal, een symposium of aantoonbare vernieuwingen op het gebied van zorg of dienstverlening in de uitvaartbranche. Bij de activiteiten dient de mens centraal te staan en veel aandacht uit te gaan naar persoonlijke keuzes van de individuele mens.

U kunt zich voor de Yarden Prijs 2008 aanmelden en/of hiervoor iemand voordragen tot 1 juli 2008. Formulieren zijn te downloaden op onze website: www.yarden.nl en op te vragen bij Yarden Hoofdbestuur, Postbus 10118, 1301 AC te Almere.

'Sterrenkindje' winnaar Yarden Stimulans

De Yarden Stimulans wordt in de oneven jaren uitgereikt en is bedoeld voor kleinschalige lokale of regionale projecten, die dankzij de financiële injectie van de Yarden Stimulans tot uitvoering kunnen komen.

Op dinsdag 20 november jl. ontving Mari Jonker-Snijders, oprichtster van het bedrijf Sterrenkindje, de Yarden Stimulans ter waarde van € 5.000. Sterrenkindje maakt afscheidswiegjes en sterrendekentjes voor doodgeboren baby's en (te vroeg geboren) baby's die kort na de geboorte overlijden. In de praktijk gebeurt het nog regelmatig dat ouders hun overleden baby meekrijgen in een wijnkistje, schoenendoos of handdoek. De producten van Sterrenkindje bieden hiervoor een prachtig alternatief en geven ouders de mogelijkheid op een persoonlijke en waardige manier afscheid van hun kindje te nemen.

Jaarvergadering Ledenraad

Zaterdag 31 mei 2008 kunt u deze vergadering als toehoorder bijwonen. Dit kunt u bij de ledenvergadering kenbaar maken. Rechtstreeks aanmelden kan ook: bij de Yarden Vereniging, Postbus 10118, 1301 AC Almere of via verenigingszaken@yarden.nl. U ontvangt begin mei 2008 een uitnodiging met agenda en vergaderstukken. Bij veel belangstelling krijgen aanmeldingen via de regioledenvergaderingen voorrang. Meld s.v.p. dat het gaat om 'belangstelling Jaarvergadering' en uw volledige naam en adres.

Op de agenda van de Jaarvergadering staan onder meer de vaststelling van het Secretarieel en het Financieel Jaarverslag 2007, de vaststelling van het Verenigingsjaarplan 2009, de daarbij horende Verenigingsbegroting 2009 en het Meerjarenplan 2009-2011. De conceptagenda ligt ter inzage tijdens de regioledenvergaderingen.

Ledenraad bepaalt beleid; u maakt uw eigen keuze

Waar de beleidsvoorbereiding in handen ligt van het hoofdbestuur, is het de ledenraad die uiteindelijk het beleid van de Vereniging vaststelt. Het verenigingsthema voor 2008 is 'Cremeren en/of begraven'. Dat lijkt misschien niet interessant, maar dat is het wel degelijk. Crematie of begrafenis. Het is de eerste keus die over de uitvaart moet worden gemaakt en een van de belangrijkste. Maar keuzes kun je alleen maken als mogelijkheden én onmogelijkheden bekend zijn. De Yarden Vereniging geeft in 2008 handvatten om een onderbouwde keuze te maken. Want u bepaalt immers zelf wat u wilt, in overleg met uw naasten. En eventueel geholpen door een adviesgesprek met een Yarden-uitvaartconsulent. Yarden is maatschappelijk relevant; niet alleen vanwege haar 900.000 leden, maar ook doordat overheid en instanties ons weten te vinden als het gaat om adviezen over aspecten van dood en uitvaart. Omwille van deze functie heeft de ledenraad in het Verenigingsjaarplan 2008 de instelling van een Yarden Denktank opgenomen. Deze heeft de opdracht vernieuwingen te onderzoeken met betrekking tot het lidmaatschap van de Vereniging. Tevens ligt er de taak de Vereniging als organisatie door te lichten.

Het hoofdbestuur vraagt u mee te denken

Natuurlijk wil het hoofdbestuur gebruikmaken van de achterban van honderdduizenden leden. Daar liggen ideeën te sluimeren die van groot belang kunnen zijn. Heeft u suggesties over een verdieping van het lidmaatschap, over mogelijke voordelen die het lidmaatschap voor Yarden-leden nog zou kunnen bieden? Stuur een mail met uw idee naar verenigingszaken@yarden.nl of schrijf naar de Yarden Vereniging, Postbus 10118, 1301 AC te Almere. Vermeld wel uw naam en adres volledig; wellicht wil het hoofdbestuur u nog bedanken voor uw suggestie. Het hoofdbestuur heeft een open oor. Maak er gebruik van.

E-mailadressen regiobesturen

noord-holland@yarden.nl
zuid-holland@yarden.nl
flevoland@yarden.nl
utrecht@yarden.nl
noordbrabant@yarden.nl
friesland@yarden.nl
[groningen@yarden.nl](mailto: groningen@yarden.nl)
drenthe@yarden.nl
overijssel@yarden.nl
gelderland@yarden.nl
[limburg@yarden.nl](mailto: limburg@yarden.nl)

Puzzel mee en win!

Zweedse puzzel

Onder de inzenders wordt een gratis **Fatboy Original** verloot, waarop u lekker ontspannen kunt zitten of liggen.

De oplossing van de puzzel uit het vorige Yarden Magazine luidde: 'ZET JE WENSEN OP PAPIER'. De winnaar van de zwevende wereldbol IFO 3000 is mevrouw J.B. Jansen – Spoel uit Amsterdam. Van harte gefeliciteerd!

zaterdag (afk.)	mevrouw	nastreven	gespierd	bezinksel	vogelnet	verdwijnt	23	haarkrul
	koorzang					soort papegaai		
	12		6	oorspronkelijke taal			9	20
specerij	hert	vervroegde uittrekking	17		voorkomen			landmaat
		goedzak		strafbaar feit		lekkernij		11
	3							
kleur	tuinkruid			2		computertern	inktvis	hatelijk
				loepzilver	schatten motorvoertuig	1	8	22
afscheidsgroet	betreden	15					plus	soort bier
	ik (Lat.)							5
			uitroep		18	specerij		
	21							
denkbeeld	visbeen		13			enig	7	
lap	10		bastion		4		mits	19

Breng de letters uit de overeenkomstig genummerde hokjes in het diagram over naar de hokjes in de balk. Wanneer de puzzel correct is opgelost, ontstaat er een slagzin. Stuur deze oplossing vóór 15 april 2008 naar: **Redactie Yarden Magazine, Postbus 10118, 1301 AC Almere**, of naar **magazine@yarden.nl**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Yarden Magazine is een viermaandelijke uitgave van Yarden Uitvaartorganisatie. Zevenentwintigste jaargang, nummer 1, oplage 430.000 exemplaren. Overname van artikelen is alleen toegestaan met bronvermelding en na overleg met de uitgever.

Hoofd- en eindredactie

Edith Bijl: magazine@yarden.nl

Teksten

Edith Bijl, Paulien de Jong, Johan Petersen

Fotografie

Mark van den Brink, Sandra Hermann.com

Redactie, vormgeving en productie

Axioma, Baarn
(Onderdeel van Springer Uitgeverij)

Lithografie

Fritz Repro, Almere

Druk

Palladio Grafisch & Logistiek Management,
Enschede

Hoofdbestuur Yarden Vereniging

H.L. Tiesinga (voorzitter)
C.J.A. van Lier-Broks (secretaris)
P. Buisman (penningmeester)
H. Kamp, B.A. Rutenfrans
R.M. Zwetsman-Kooistra

Yarden Contactcentrum

Postbus 10118, 1301 AC Almere
t 0800 1292, f 088 927 3999
info@yarden.nl
www.yarden.nl

Voor mensen met een leesbeperking is er een luisterversie van Yarden Magazine beschikbaar.
Info: Dedicon, Postbus 24, 5360 AA Grave,
048 648 6486, abonnee@dedicon.nl

Wilt u reageren of meer informatie? Ga dan naar www.yarden.nl

- 20081 Ik wil graag een schriftelijk exemplaar van 'Mijn Uitvaartwensen'
- 14434 Ik wil graag een vrijblijvend gesprek aanvragen met een adviseur of assurantiëtuussenpersoon over alle verzekeringsmogelijkheden van Yarden en de financiële consequenties van mijn persoonlijke wensen.
Bel mij op telefoonnummer
- 14435 Ik wil graag een aanvraagformulier voor een Yarden-uitvaartverzekering ontvangen.
- 14436 Ik breng een nieuwe verzekerde aan en ontvang, na invulling van de geretourneerde aanmelding, een Iris-cheque t.w.v. € 12,50. Zijn/haar gegevens heb ik op de achterzijde van deze bon ingevuld.
(Actie geldt van 01/03/08 t/m 23/06/08 en geldt niet voor aanmelding van inwonende gezinsleden.)
- V0108 Ik wil graag een gratis advies van mijn Yarden-uitvaartconsulent.
Bel mij op telefoonnummer.....
- Ik wil informatie over vrijwilligerswerk bij Yarden
- Ik wil graag informatie over 'Praten over de dood, hoe doe je dat?'
- Ik ben geïnteresseerd in ontvangst van Yarden Magazine per e-mail.
(e-mail invullen op de achterzijde)
- Ik wil graag mijn persoonsgegevens wijzigen (z.o.z.)
- Oplossing puzzel (z.o.z.)

Stuur deze aanvraag in een envelop zonder postzegel naar:

**Yarden Uitvaartverzekeringen nv,
Antwoordnummer 1406,
1300 VE Almere**

**Hebt u nog vragen?
Bel 0800 1292**

Ga naar www.yarden.nl

voor een persoonlijke invulling van uw uitvaart

Registreer uw uitvaartwensen

Met uw Yarden Uitvaartverzekering heeft u zich verzekerd voor uw uitvaart. Maar om uw uitvaart goed te kunnen verzorgen, is het ook van belang dat wij op de hoogte zijn van uw uitvaartwensen. Uw uitvaartwensen vormen immers de basis van een unieke uitvaart. Pas als u ons op de hoogte heeft gesteld van uw uitvaartwensen, kunnen wij uw uitvaart te zijner tijd uitvoeren zoals u dat in gedachten heeft.

Heeft u uw uitvaartwensen nog niet vastgelegd? Surf dan snel naar www.yarden.nl. U treft daar een vragenlijst waarop u heel eenvoudig stap voor stap uw wensen kunt aangeven. Heeft u liever een schriftelijk exemplaar van 'Mijn Uitvaartwensen'? Bel dan gratis met het Yarden Contactcentrum op 0800 1292 of vul de achterzijde van onderstaande coupon in. Wij sturen u het formulier direct toe.

Heeft u hulp nodig bij het invullen van het formulier of wilt u advies, dan kunt u ook een afspraak maken met een van onze uitvaartconsulenten. De uitvaartconsulent komt vrijblijvend bij u langs om u persoonlijk te adviseren over uw uitvaartwensen. U kunt een afspraak maken via het Yarden Contactcentrum, telefoonnummer 0800 1292.

Yarden Contactcentrum

0800 1292

Melding overlijden

0800 8192*

Vanuit buitenland:

+31 88 927 3927

7 dagen per week, 24 uur per dag bereikbaar

* bent u lid van een plaatselijke uitvaartvereniging, dan kunt u het overlijden melden bij uw vereniging.

Onderstaande gegevens betreffen:

- wijziging adresgegevens van: het hele gezin; één gezinslid.
 adresgegevens van de door mij aangebrachte nieuwe verzekerde

Naam			m/v
Adres			
Postcode	Woonplaats		
Telefoon			
E-mail			
Polis-/relatienummer	Geb. datum		
Rekeningnummer			
Oplossing puzzel			

Zijn onderstaande adresgegevens juist? Zo niet, wilt u dan hierboven de juiste gegevens vermelden?